

STICHTING JENNY & LUC PEIRE

DE JUDESTRAAT 64
B-8300 KNOKKE-DORP

BULLETIN 9 - JUNI 2011

Beeldend kunstenaar **Luc Peire** (°Brugge 1916 – †Parijs 1994) evolueerde vanuit het expressionisme (in het zog van Constant Permeke) over een persoonlijke reductie en stilering van de menselijke figuur (tijdens de jaren '50) naar een voorstelling van de mens als spiritueel wezen, gesymboliseerd in de verticale beweging en gesitueerd in een uitgebalanceerde ruimte. Zo groeide Peire internationaal uit tot de meester van het abstract verticalisme.

Voor deze ontwikkeling was de artistieke dialoog met figuren als Eduardo Westerdahl, Alberto Sartoris, Josep Maria Subirachs, Michel Seuphor, Leo Breuer en Mathias Goeritz cruciaal.

Met de zwart-wit-'graphie' als persoonlijke kunstvorm bereikte Luc Peire de essentie van zijn doorgedreven verticalisme. Hij paste dit model van geritmeerde 'optical art' toe in zijn drie spiegel-environments (1967, 1968, 1973) waarin hij in uiterste consequentie de climax van zijn artistieke streven bereikte: het oneindige (*l'infini*) en de ruimte (*l'espace*).

Peires wil tot samenwerking met andere kunstenaars, architecten en urbanisten leidde tot heel wat integratieprojecten in België en Frankrijk.

De artistieke carrière van Luc Peire volgde een internationaal parcours. Daarover getuigde de echtgenote van de kunstenaar, Jenny Peire-Verbruggen, in haar dagboeknotities *De ateliers van Luc Peire*, postuum in 2001 uitgegeven door Ludion (Gent-Amsterdam) en geannoteerd door Marc Peire.

In juli 2003 stelde *Atelier Luc Peire – Stichting Jenny & Luc Peire* het atelier van de kunstenaar te Knokke (België) open voor het publiek.

Atelier Luc Peire – Stichting Jenny & Luc Peire, door de kunstenaar zelf bij testament opgericht, heeft tot doel het oeuvre van Luc Peire voor een zo ruim mogelijk publiek open te stellen en zijn leef- en werkmilieu in stand te houden.

De Stichting is gevestigd in de Judestraat 64 te B-8300 Knokke-Dorp, waar zij beschikt over het atelier, de bungalow en de tuin van Jenny en Luc Peire. Ze richtte er ook een functionele nieuwbouw op als 'kluis' voor de werken van Luc Peire met een kleine tentoonstellingsruimte, ontworpen door de architecten De Bruycker-De Brock. Voor het tentoonstellen van Peires sleutelwerk *Environnement I* uit de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap – in langdurige bruikleen aan de Stichting gegeven door het S.M.A.K.-Gent – werd de tuin uitgebreid en is door hetzelfde architectenduo een 'tuinkamer' ontworpen. Het archief van de Stichting verzamelt en bewaart alle gegevens en materiaal over Luc Peire, zijn oeuvre, zijn artistieke en familiale omgeving.

Bezoek na afspraak.

conservator@lucpeire.com / www.lucpeire.com

De Judestraat 64

B-8300 Knokke-Dorp

Cover: mei 1969. Atelier rue Falguière 38 te Parijs (XVe arr.). Mathias Goeritz op bezoek bij Luc Peire. Foto: Jenny Peire. Boven Mathias Goeritz hangt het doek *Jorninit* (1964, CR 881) en boven Luc Peire het doek *Tadjik* (1965, CR 932). Fotoarchief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

INHOUD

Concept expositie 2011 'Luc Peire – Mathias Goeritz / Kim Zwarts' (Marc Dubois)	4
Luc Peire en Mathias Goeritz / 'Ambiente Mexico 68' (Marc Peire)	6
Ivo Michiels & Luc Peire (Yves T'Sjoen en Bart Nuyens).....	10
Addenda Luc Peire. Catalogue Raisonné of the Oil Paintings (Lannoo, Tiel, 2005)	
Addenda & errata Catalogue Raisonné	13
Addenda Bibliografie Luc Peire	13
Addenda & errata Exposities Luc Peire.....	15
Addenda Veilingen olieverfwerken Luc Peire	15
Varia	16

Boek en DVD

Jean Mil & Marc Peire

Luc Peire's Environment

Luc Peire's Environment (film Jean Mil – muziek Yagodic Davorin, 1969)

Pêche de Nuit (fonetische poëzie Henri Chopin – schilderkunst/graphisme Luc Peire – film Tjerk Wicky, 1963)

Verticaal Ritme (muziek Marc Peire, 1994 – videography Jean Mil, 2007)

Environnement, opus 297 (muziek Louis De Meester, 1967 – videography Jean Mil, 1967/2007)

The Making of Environnement I (slideshow Jean Mil, 1967/2007)

Pêche de Nuit (1963). Fotogram van Jean Mil

Boek + DVD *Luc Peire's Environment* kan besteld worden voor € 27 (verzendingskosten inbegrepen) via KBC-rekening 738-0104357-07 (IBAN: BE74 7380 1043 5707 / BIC: KREDBEBB) van Stichting Jenny & Luc Peire, De Judestraat 64, B-8300 Knokke-Dorp.

ATELIER LUC PEIRE – STICHTING JENNY & LUC PEIRE
De Judestraat 64 – B-8300 Knokke-Dorp

EXPOSITIE 2011

LUC PEIRE – MATHIAS GOERITZ
ENVIRONMENTS / AMBIENTE

KIM ZWARTS
PHOTOS

&

TUINKAMER 'LUC PEIRE'

26.06.2011 – 04.09.2011

Open op vrijdag, zaterdag en zondag van 11 tot 19 uur. Toegang gratis.

CONCEPT EXPOSITIE 2011

Marc Dubois

Werner Mathias Goeritz Brunner wordt op 4 april 1915 geboren te Danzig (Gdansk), de Duitse stad, nu gelegen in Polen. Tijdens zijn kinderjaren verblijft hij in Berlijn, waar hij geneeskunde en filosofie studeert, maar ook kunstgeschiedenis en tekenen. Goeritz raakt in de jaren '30 bevriend met vele kunstenaars, onder wie George Grosz en Käthe Kollwitz. Tijdens WO II verblijft hij in Spanje en Marokko. In 1949 nodigt architect Ignacio Díaz Morales hem uit les te komen geven aan de architectuurafdeling van de Universidad de Jalisco te Guadalajara in Mexico. In 1953 schrijft Goeritz het *Manifiesto de la Arquitectura Emocional* en sticht hij in Mexico City zijn Museo del Eco. Hij wordt bevriend met architect Luis Barragán (1902-1988) en ontwerpt een aantal monumentale sculpturen in beton zoals *El animal del Pedregal* (The animal of the Pedregal) in 1951. In verschillende projecten van Barragán is werk van Goeritz aanwezig, een sculptuur in woning Prieto López en monochrome werken o.a. de befaamde triptiek in de kapel Tlalpan in Mexico City. De samenwerking tussen Barragán en Goeritz resulteert in een meesterwerk van de stedelijke sculptuur *Torres de la Ciudad Satélite* (Towers of Satellite City) in Mexico City (1957). Deze vijf torens in beton met een driehoekig grondplan en met verschillende hoogtes zijn één van de beeldiconen geworden van Mexico City. Goeritz wordt artistiek directeur van het project *Ruta de la Amistad* (Route of Friendship), een kunstproject georganiseerd naar aanleiding van de Olympische Spelen 1968. Het is in deze context dat het contact en de vriendschapsband tussen Goeritz en Luc Peire verstevigt. De correspondentie, bewaard in het archief van de Stichting Luc Peire, getuigt hiervan. Goeritz' invloed op de jonge generatie Mexicaanse kunstenaars is groot. Hij sterft in Mexico City op 4 augustus 1990.

Torres de la Ciudad Satélite (Towers of Satellite City), Mexico City, 1957.
Foto: Kim Zwarts, 02.1988

Wat is de band tussen Luc Peire – Mathias Goeritz en fotograaf Kim Zwarts?

De tweede helft van de jaren '60 vormt een cruciale periode in het leven van **Luc Peire**. In 1965 en 1966 verblijft hij in New York en werkt er in een atelier in Bowery. De overweldigende verticaliteit van de stad heeft een directe impact op zijn werk: de diagonaal verdwijnt op vrij radicale wijze uit zijn schilderijen. Op deze plek ontstaan ook de eerste ontwerpen voor zijn *Environnement I* (uitgevoerd in België in 1967). Terug in Europa realiseert Peire eind '66 en aanvang '67 zijn tot dan toe omvangrijkste werk *Graphie LVII 'Europe'* (3 x 15 m), voor de pas gebouwde Eurohallen van Kortrijk.

In 1968 verblijft hij door bemiddeling van **Mathias Goeritz** in Mexico City en realiseert er tijdens de zomer de graphiewanden van zijn tweede spiegelruimte *Ambiente Mexico 68*, in het Museo Universitario de Ciencias y Arte. Gelijktijdig wordt Peires *Environnement I* getoond in het Belgisch paviljoen tijdens de 34ste Biënnale van Venetië.

De vriendschap tussen Peire en Goeritz blijft. In mei 1969 brengt Goeritz nog een bezoek aan Peire in zijn Parijse atelier. De correspondentie loopt tot medio 1987.

Eind jaren '50 ondergaat het oeuvre van Peire een boeiende ontwikkeling. De herkenbare, menselijke figuur verdwijnt geleidelijk en maakt plaats voor een intense zoektocht om ruimte te verbeelden en met een uitgepuurd arsenaal van lijnen en vlakken een diepte op te roepen. Het wordt geen zuivere abstractie. Het verticaal positioneren van vlakken culmineert in een subtiel evenwicht van ijheid en massiviteit. Om diepte te suggereren introduceert Peire veelal een zone onderaan waar de verticalen niet tot beneden doorlopen. Peire situeert zijn 'ruimtelijke' constructie van lijnen en vlakken aldus op de horizont.

Naar thema's en titels getuigt Peires oeuvre daarbij van een sterke interesse voor de architectuur. In de jaren '60 groeit bij de kunstenaar ook de overtuiging dat hij, naast het scheppen van autonome schilderijen en grafisch werk, een significante bijdrage kan leveren door zijn kunst te integreren in de publieke ruimte.

Voor hem bleven de *Torres de la Ciudad Satélite* in Mexico City ongetwijfeld hét voorbeeld van de aanzienlijke meerwaarde die een samenwerking tussen architect en kunstenaar kan opleveren.

Tussen de aanblik van de torens in Mexico en de compositie van Peires werk uit het begin van de jaren '60 ligt een verrassende formele verwantschap. Wat beide met elkaar verbindt, is de fascinatie voor verticaliteit ontstaan vanuit de menselijke fysionomie. De torens in Mexico verwijzen naar een opgestoken hand met vijf vingers van verschillende lengte. Peires verticalen staan symbool voor de menselijke figuur gesitueerd in een perfect geproportioneerde ruimte.

In het vooruitzicht van een publicatie over het oeuvre van architect Luis Barragán bezoekt **Kim Zwarts** Mexico, de steden Guadalajara en Mexico City. Onrechtstreeks komt hij in contact met het werk van Goeritz. In 1990 bezoekt Zwarts het appartement van Goeritz en maakt er een aantal portretten. Tijdens dit bezoek krijgt hij van Goeritz twee negatieven van de *Torres de la Ciudad Satélite* in aanbouw als geschenk.

Kim Zwarts kan zich rekenen tot de boeiendste architectuurfotografen in Europa. Een opname is meer dan het louter documentair presenteren van een gebouw. Bij Zwarts gaat het om een haarfijn kaderen van het beeld, het zoeken naar een abstracte beeldconfiguratie in combinatie met een subtiële beheersing van de diepte-indrukken.

Het vastleggen van gebouwen in een omgeving vraagt een terughoudende attitude van de fotograaf. De verborgen dimensie in het gebouw aanwezig, dient geëxpliciteerd te worden.

In de Stichting Luc Peire toont Kim Zwarts een selectie van zijn foto's tussen 1988-1990 genomen in Mexico met daarbij een accent op de *Torres de la Ciudad Satélite*.

Luc Peire en Mathias Goeritz 'AMBIENTE MEXICO 68'

Marc Peire

Uitgebreide correspondentie

Het archief van de Stichting Jenny & Luc Peire bezit een uitgebreide correspondentie (in het Frans) tussen Mathias Goeritz (1915-1990) en Luc Peire (1916-1994): 75 gedateerde en 4 niet-gedateerde handgeschreven brieven (waaronder gerekend volgeschreven prentkaarten) van Goeritz aan Peire en de carbondoorlagen van 5 gedateerde brieven in typoscript van Peire aan Goeritz [Parijs, 02.02.1968, 'PRINTEMPS 68', 01.04.1968, 03.05.1968, 23.10.1969].

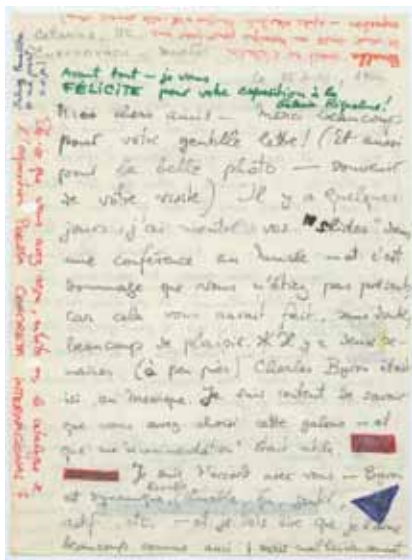
De eerste brief van Goeritz aan Peire is niet gedateerd [s.d. vóór 27.02.1966, adres: Catarina, 112 Cuernavaca/Morelos (Mexico)]. Zijn eerste gedateerde brief is van 27.02.1966, zelfde adres. De begin correspondentie van Goeritz aan Peire, bewaard in het archief van de Stichting, situeert zich dus in de laatste maanden van Peires verblijf (oktober 1965 tot eind maart 1966) in Amerika.

Een prentkaart van Goeritz van 01.06.1987 [Mexico D.F.] sluit de correspondentie af.

In zijn brieven toont Goeritz een sterke interesse voor het werk, de projecten, tentoonstellingen en activiteiten van Peire, die hem daarover trouwens overvloedig informeert. Lovend verheugt hij zich over het groeiend internationale succes van de Belg. Ook Goeritz houdt Peire op de hoogte van (voor Peire interessante) evenementen uit de kunstwereld en van zijn eigen (artistieke) activiteiten, publicaties, reizen, ontmoetingen. Goeritz' brieven en kaarten getuigen van een warm menselijke, vriendschappelijke houding en van een trouw aan het gegeven woord.

Jenny en Luc worden aangeschreven als 'Très', 'Mes' of 'Nos chers amis', Luc als 'Mon cher Luc' of 'Cher Luc'. Luc Peire begroet Goeritz als 'Mon cher Mathias' en eindigt zijn brief van 02.02.1968 met een bijkomende groet aan Chacha, Goeritz' echtgenote.

Goeritz' handschrift oogt druk en 'sierlijk'. De volgeschreven bladspiegel getuigt van een 'horror vacui' gekoppeld aan een vitale, ongedwongen emphatische stijl die zich visueel manifesteert in onderstrepingen, aanhalingstekens, uitroepetekens, latere tussenvoegingen, woorden in kapitaal, hier en daar wat 'polychromie', ...

Brief van Mathias Goeritz aan Jenny en Luc Peire,
Cuernavaca/Morelos, 15.05.1966
(27,8 x 20,5 cm)

Archief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

Project Ambiente Mexico 68 via briefwisseling

Vooral in het kader van de totstandkoming van Peires tweede *Environnement, Ambiente Mexico 68* (1968), verschaft de briefwisseling een schat aan informatie.

Bij wijze van inleiding laten we een gelukkige Jenny Peire aan het woord in *De ateliers van Luc Peire* (Ludion Gent-Amsterdam, 2001, p. 70):

'Te Parijs en ook op de Biennale van Venetië kent het Environnement I een groot succes en aan Luc wordt gevraagd een soortgelijk werk te maken in Mexico City in het kader van het culturele programma van de Olympische Spelen. De verbeteringswerken aan het atelier kunnen wel wat wachten! Mexico ... het enthousiasme is terug in huis. We zullen daar drie maanden gaan werken!'

Maar Jenny verzwijgt dat dit Mexicaanse project niet over rozen gegaan is. Daarvan getuigt wel de levendige, boeiende, doch bewogen correspondentie tussen Goeritz en Peire. Goeritz, toen kunstadviseur in het kader van de tentoonstelling ('De Verovering van de Ruimte') bij de 19de Olympiade te Mexico, spant zich ten volle in om Peires *Environnement* in Mexico tentoon te stellen, maar stoot op een weigerachtige, zelfs afkeurende houding vanwege het Belgische gouvernement. Na veel moeite krijgt het project tenslotte toch de officiële Mexicaanse steun. Het kunstwerk kan uiteindelijk in Mexico opgebouwd worden.

Uit die correspondentie distilleren we volgend gefaseerd verloop rond *Ambiente Mexico 68*. (Illustrerende brieffragmenten van Luc Peire en Mathias Goeritz zijn in de Franstalige versie van dit bulletin opgenomen.)

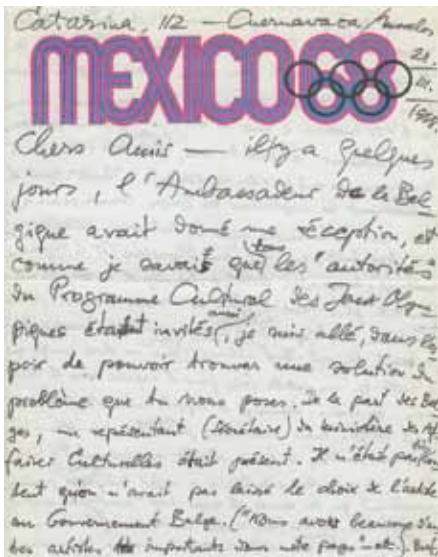
Oorspronkelijk zou Peires eerste *Environnement* (1967) naar Mexico overgebracht worden. Maar dan kwam voor Peire de kans het werk te tonen tijdens de Biënnale van Venetië 1968 (22.06-20.10.1968).

Peire stelt voor een *Environnement* ter plaatse (in Mexico) te realiseren.
Brief L.P., Parijs, 02.02.1968.

Het Mexicaanse Comité wil enkel het *Environnement* van Luc Peire ofwel niets. Peire geeft de voorkeur aan Venetië, wat Goeritz zeer goed begrijpt. Goeritz zal zich inspannen om Peires plan in Mexico voor te stellen.
Brief M.G., Guernavaca/Morelos, 10.02.1968.

Maar van Belgische zijde wordt negatief gereageerd op 'Peire in Mexico'. Daardoor verliezen de leden van het Mexicaanse Comité hun enthousiasme voor deze zaak. Ze willen ook geen inspanningen doen voor een 'kopie' of 'repliek' van *Environnement I* in Mexico.
Brief M.G., Guernavaca/Morelos, 21.03.1968.

Luc Peire is perplex over de houding van de Belgen en hij dankt Mathias Goeritz voor de enorme inspanningen die hij geleverd heeft bij het Comité om het mogelijk te maken een 'nieuw' *Ambiente Mexico 68* in Mexico zelf te realiseren. Hij vraagt met nadruk naar de deadline voor het *Environnement* en beklemtoont dat het zeker niet gaat om een 'kopie' van zijn eerste *Environnement*.
Brief L.P., Parijs, 01.04.1968.

Brief van Mathias Goeritz aan Jenny en Luc Peire, Cuernavaca/Morelos, 21.03.1968 (27,5 x 21,5 cm)
Archief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

Het enthousiasme vanwege het Mexicaans Comité is volledig zoek. In juli al zou het *Environnement* gerealiseerd en gemonteerd moeten zijn.
Brief M.G., Guernavaca/Morelos, 21.04.1968.

Het nieuws over de deadline zorgt bij Luc Peire voor extra spanning. Het project '*Ambiente Mexico 68*' krijgt nu toch haar steun van de Mexicaanse organisatie. De reiskosten (voor Luc Peire én Jenny) te laten betalen door de Belgische overheid, lijken alsnog een probleem...
Brief L.P., Parijs, 03.05.1968.

Afleidend uit het persbericht in *El Sol de Mexico* van 15.07.1968 komen Jenny en Luc Peire op 14 juli te Mexico aan. Ze verblijven er drie maanden. Op 13 oktober vertrekken ze terug naar Europa. Luc Peire werkt aan de graphiewanden in een ruimte afgemaakt in het Museo Universitario de Ciencias y Arte (Mexico City), door Jenny Peire als Atelier 22 beschreven in *De ateliers van Luc Peire* (Ludion, Gent-Amsterdam, p. 72).

Via de briefwisseling (in het Nederlands) met Roland en Jacqueline De Brock-Pauwels in België, recent geschonken aan het archief van de Stichting, vernemen we van Jenny en Luc Peire extra informatie over de leef- en werkomstandigheden ter plaatse.

Enkele fragmenten:

Brief [in manuscript] van Jenny en Luc Peire aan Roland en Jacqueline De Brock-Pauwels, Mexico D.F., 18.07.1968:

'Beste Roland en Jacqueline,

Zoals jullie zien, alles goed. We zijn en blijven in het hotel gelogeed, alle kosten voor beiden gedekt door het Comité voor O. Sp. De kamer is comfortabel maar er zit geen sfeer in: zicht op nogal moderne huizen, bomen en verre heuvelen. Het weder was grijs, regen alle dagen. Nu schijnt het te verbeteren. Het is niet koud, soms zwaar en vermoeiend. Deze 5 dagen hebben gediend om contacten op te nemen. Natuurlijk is er niets klaar en de plannen die Roland heeft gezonden over twee maanden werden nog niet eens bekeken. We hopen volgende week te kunnen beginnen werken. Luc krijgt een stuk hall in het Museum van de Universiteit. De Universiteit is als een kleine stad met 50, 60 faculteiten en wagens, wagens! Ongelooflijk. Het wordt, schijnt het, zeer veel bezocht en misschien zal het Environnement daar blijven gedurende de culturele manifestaties. De zalen zijn veel moderner dan die van het Palais voor Schone Kunsten, en zeker ook door een beter publiek bezocht niettegenstaande dat het zo ver uit het center ligt. Maar alles is hier km[^s] van mekaar... We krijgen gelukkig een wagen met chauffeur en een vriendelijke jonge dame als gids ter onzer dispositie. Alles is hier peperduur behalve essence (4 frs). En er wordt gebouwd met man en macht. De werklieden verdienen bijna niets, en werken in evenredigheid. We denken nog met veel plezier aan de twee dagen te Knokke en uw vriendelijkheid. Geloof me dat we met veel plezier te Knokke zouden zijn en dat Mexico alleen een prestigezaak is, en dan toch te belangrijk om te laten vallen. Vele groeten! Jenny.'

'De constructie van het Environnement hier zal niet van een leien dakje vloeien. Ik ben benieuwd wat ze er van zullen terecht brengen. Intussen hoop ik hier wat te kunnen werken aan andere zaken die dan hetzij voor hier, hetzij voor de V.S. kunnen dienen. Als Eregenodigden worden we prachtig verzorgd. Bij onze aankomst stond een comité ons aan de voet van het vliegveld op te wachten om ons te verwelkomen en we waren onmiddellijk door douane en politiecontrole. (...) Zeer hartelijk voor jullie 2. Luc'

Brief [in manuscript] van Jenny en Luc Peire aan Roland en Jacqueline De Brock-Pauwels, Mexico D.F., 20.08.1968:

'Déjeuner 20-8-68

Beste Roland en Jacqueline,

We zitten voor het ogenblik, zoals iedereen dag in het atelier, en werken in een versneld tempo. Het is groot werk maar het gaat goed vooruit. We zijn gerodeerd en paraat om een nieuw werk te realiseren in Knokke, oktober, goed verwarmd, zo zegt Luc me. Dezelfde problemen hier als overal "op tijd!!!" Alles hangt daarvan af. 's Morgens om 8 ¼ wacht onze chauffeur ons op en gaan we naar de Universiteit, niet als studenten! Helaas: men zegt: het was de goeie tijd. Ik vind het nu ook niet slecht. Nu beginnen de problemen voor de catalogus. Intussen nemen we toch wat lucht in "de stad" maar van cine komt er niets van. Ze zijn wat retardatair. Het weer, goed, beter dan wanneer we toekwamen en morgen gaan we de Atlantes zien in Tula. Mijn eitje is klaar en ik geef de pen aan Luc. Het allerbeste. Jenny (...)'

Brief [in manuscript] van Jenny en Luc Peire aan Roland en Jacqueline De Brock-Pauwels, Mexico D.F., 06.09.1968 / verstuurd 12.09.1968:

'Beste Roland en Jacqueline,

De dag van de laatste kans is het pakje aangekomen. We waren blij!! Besten dank hoor voor de gedane moeite! Nu zijn we toch wat zekerder dat de montage goed zal gaan. De panelen zijn prachtig hoor! Maar wat zal het geven met de spiegels?

De 23ste de vernissage. Het wordt weer een belevenis. De tijd gaat snel voorbij: werken, eten en slapen en soms wat ziek, eens Luc, eens ik. Het is hier zo'n speciale keuken! Vanavond had ik een lekkere plat brochette de camarones. Het is een soort zeer dikke langouste, met ajuin en spek. Kent u dat? We vragen ons af hoe het in Knokke gaat. Het schijnt dat het weer zeer slecht was, juist maar een paar dagen zon. Is het waar? En hoe gaat het met EXAGON?

We hebben hier een reuzesurprise gehad. Acht dagen geleden, wie klopt er aan de deur van onze kamer? SUBIRACHS!! We konden ons ogen niet geloven! Gevraagd door de spanjarden die hier in Mexico fortuinen gemaakt hebben om, ter gelegenheid van de Ol. Sp., te Mexico een beeldhouwwerk te maken dewelke zij aan Mexico cadeau geven! Is dat niet prachtig? Dus Subirachs zet zich volop aan het werk voor de maquette en op 1 maand tijd zal het werk door een constructiefirma moeten gedaan zijn. Ik ben nu een kleedje aan het maken, anders heb ik niets meer te doen dan te gaan wandelen ... Voor mij echt keuken-vacantie! Vele vele groeten en kusjes aan de kinderen van Jenny'

September 1968. Luc Peire bij de montage van Ambiente Mexico 68 in de Fábrica Garci-Mejicana.

Foto: Jenny Peire - Fotoarchief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

'Besten,

(...) 23. September is hier dus de vernissage. 25 September gaan we hier weg via New-York naar Allentown waar mijn vernissage de 27. is - Begin oktober komen we terug naar Europa. (...) We zitten ver van Europa en in Europa is het vacantiel! Hier niet! (...) Van harte. Luc'

Het studentenoproer in Mexico City zorgt voor extra spanning.

Jenny Peire daarover in De ateliers van Luc Peire: '(...) De studenten debatteren rondom ons. Overal zijn affiches geplakt. En de dag van de revolutie komt. We beleven het mee, geblokkeerd in ons hotel. (...)'

De presentatie van Ambiente Mexico 68, die normaal zou doorgaan op 23 september, wordt daarvoor naar 7 oktober verschoven en verplaatst naar een andere locatie.

Excelsior (Mexico D.F.) van enkele dagen vóór 23 september 1968 schrijft: 'De coördinatoren van het Culturele Programma van de XIXe Olympische Spelen berichten gisteren dat de datum waarop het "Environment" van de Belgische kunstenaar Luc Peire zou worden voorgesteld is gewijzigd. De presentatie was voorzien op maandag aanstaande [23 september] in het Museum van Wetenschappen en Kunsten van de CU [Ciudad Universitaria, campus]. De voorstelling (...) zal plaatsvinden in het Museum voor Moderne Kunst van Chapultepec op een nog onbepaalde datum. (...)'

Op 7 oktober 1968 titelt Excelsior eindelijk: 'En el Museo Nacional de Arte Moderno se Inaugura hoy la exposición Ambiente México 68'.

Het werk blijft in Mexico en wordt eigendom van het Museum van Moderne Kunst te Chapultepec voor de prijs van 'Tous frais: matériel, fabrication, voyage, séjour etc. pendant 3 mois à 2 pers. + 1 000, - \$ us' (zo genoteerd door de Peires op de fiche verzamelaars, archief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke). Uit deze informatie leiden we af dat de reis van Jenny betaald werd door de Mexicaanse organisatie, dan toch niet door de Belgische overheid.

De vriendschapsband tussen Goeritz en Peire blijft na dit 1968-verhaal intens en hartelijk. Zo komt Mathias Goeritz in 1969 enkele dagen (in mei) naar Parijs en vraagt Peire een ontmoeting te regelen met Michel en Suzanne Seuphor.
Brief M.G., Guernavaca/Morelos, 05.04.1969.

In een brief van 27.02.1966 (Cuernavaca/Morelos) aan Jenny en Luc Peire, had Goeritz zich trouwens al lovend uitgelaten over Michel Seuphor, naar aanleiding van diens tekst voor de monografie *Luc Peire* uitgegeven door Desclée de Brouwer (Brugge, september 1965).

Mei 1969. Parijs (ten huize van Luc Peire, rue Falguière 38). Michel Seuphor, Mathias Goeritz en Luc Peire.
Foto: Jenny Peire
Fotoarchief Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

Goeritz denkt met weemoed terug aan die mooie Parijse avond bij de Peires met de Seuphors. Hij blijft Peire informeren over *Ambiente Mexico 68* ...

Brief M.G., Guernavaca/Morelos, 10.10.1969: 'Nos chers amis – (...) nous sommes ravis de voir que tu es plus actif que jamais. Avec nostalgie je pense aux heures dans ton atelier et à la merveilleuse soirée chez vous, avec les Seuphor. L'autre jour, j'étais de nouveau au Musée d'Art Moderne (à Mexico) avec quelques amis pour les montrer ton ENVIRONNEMENT. Tout le monde était d'accord que tu as créé une "sensation" formidable. (...)'

IVO MICHIELS & LUC PEIRE

Yves T'Sjoen en Bart Nuyens

De auteurs van deze bijdrage werken aan een teksteditie met Ivo Michiels' literatuurkritieken in *Het Handelsblad* (1948-1957) en pleiten ervoor dat ook de kunstkritieken van deze Vlaamse auteur dringend moeten worden verzameld en uitgegeven.¹ Dat vervolgonderzoek zou niet alleen meer licht werpen op de radicale verschuivingen in het werk van Michiels, maar ook op de receptie van de Belgische en internationale abstracte kunst, en meer bepaald op deze van Luc Peire die door Michiels in de jaren vijftig op handen werd gedragen.

De literatuurkritieken van Ivo Michiels in *Het Handelsblad* ontstonden tijdens de leerjaren van de schrijver. Ze tonen zijn verwarrende tweestrijd tussen de traditionele romantische opvattingen over (katholieke) literatuur en de onweerstaanbare fascinatie voor het – vanuit katholieke hoek verwerpelijke – existentialisme en radicale vormexperiment. In de vroege jaren vijftig ergerde Michiels zich bijvoorbeeld aan het werk 'der nieuwbakken miserabilisten' W.F. Hermans en Gerard Reve, maar tegelijkertijd voelde hij er zich op een vreemde, onverklaarbare manier toe aangetrokken. Het is pas na een jarenlange worsteling met zijn verleden dat Michiels zich uiteindelijk zal afkeren van zijn geloof, zijn rechtse ideologie en zijn traditionele literatuuropvatting. Michiels openbaart zich in deze kritieken als een peilend, zoekend auteur die geleidelijk werkt aan de eigen positie die hij de volgende jaren in de Nederlandstalige literatuur zal

bekleden. Het katholicisme en de verwerping van het geloof, maar ook de existentiële twijfel, de traumatische oorlogservaringen zullen later op zeer uiteenlopende manieren thematisch en vormelijk worden uitgewerkt in de *Alfa-cyclus* en *Journal brut*.²

De beeldende kunst, de Belgische en internationale avantgarde, en Luc Peire in het bijzonder, spelen een belangrijke rol in 'the aesthetic turn' in Michiels' kritische werk in de loop van de jaren vijftig. Een eerste verkenning van Michiels' kunstkritieken in *Het Handelsblad* laat zien dat hij vanaf 1954 een opmerkelijke belangstelling aan de dag legt voor de abstracte schilderkunst van kunstenaars als Jan Burssens, Paul van Hoeydonck, Pol Mara, Dan van Severen, Nicolas de Staël, Jan Vaerten, Jef Verheyen en Luc Peire. In oktober 1954 noemt hij met name Peire en Vaerten als de kunstenaars die 'mijn twee schoonste ervaringen der laatste jaren op picturaal gebied' hebben opgeleverd (Michiels 1954b).³ Michiels schrijft tussen 1954 en 1957, in de onregelmatig verschijnende reeks 'De plastische kunsten in periodieke spiegels', over recente afleveringen van internationale avantgardebladen als *Aujourd'hui Art et Architecture*, *i 4 Soli*, *Cimaise*, *L'Œil*, *Prisme des Arts*, *Magnum*, *De Kunstmeridiaan*. Het kunstkritische spectrum van Michiels is, precies zoals in de literatuurkritische beschouwingen, nadrukkelijk internationaal samengesteld. De criticus had trouwens de eigen hand in de selectie van bronnen waarover hij wilde berichten. De vermelde periodieken en kunstenaars, zeker op het gebied van de plastische kunsten, wijzen op een steeds gericht oog voor tendensen en bewegingen op het forum van de avantgardekunst. Zo schrijft hij in april 1955 over het – weliswaar acht jaar – oude manifest van de 'Spatialisten', in casu in een krant die enkele jaren tevoren (onder leiding van Jan de Schuyter) nog folklore en heemkunde als de meest relevante cultuurproductie van de eigen tijd aanmerkte (Michiels 1955a).

Opvallend wat de Belgische kunst betreft, is dus Michiels' vroege en blijvende interesse voor de geleidelijke, logisch consequente ontwikkeling naar het non-figuratieve en de abstractie in het werk van Luc Peire. In *Het Handelsblad* besteedt hij aandacht aan een aflevering van het Brusselse periodiek *De Meridiaan*. Op 24 augustus 1954, naar aanleiding van een themanummer over '[d]e hedendaagse schilderkunst in België', stemt hij in met de woorden van inleider Maurits Bilcke dat het onderscheid tussen figuratieve en non-figuratieve schilderkunst 'nutteloos en dikwijls dom' is (Michiels 1954a). Hij noemt in dat verband het dan nog figuratieve schilderwerk van Luc Peire dat 'mij even lief is als het abstracte van een Marc Mendelson' (ibidem). Een jaar later, in een recensie van F.C. Legrands overzichtswerk *De Schilderkunst in België* (1955), betreurt Michiels (en duidelijk niet vanwege eng-communautaire redenen) de disproportionele belangstelling voor het werk van de Waalse kunstenaar Gustave Camus ten koste van 'een zoveel belangrijker Vlaming als Luc Peire'. Het meest expliciet is Michiels in zijn bespiegeling over Roger Avermaetes monografie over Peire.⁴ De slotlinea luidt als volgt: 'Volkomen sluiten we ons bij de essayist aan waar hij in het voorbijgaan wijst op [het] 'denk'-karakter van deze schilderkunst en verder Peire's zoeken naar de zuiverheid beklemtont: zuiverheid van kleur, zuiverheid van lijn, zuiverheid van ritme, zuiverheid van stijl.' (Michiels 1955b) Eerder sprak hij in zijn recensie al over 'de plastisch geworden eenzaamheid' en '[e]en betrachte transcendentie welke Peire op formeel plan naar een nog groter abstraheren heeft gedreven'. Michiels bekritiseert Avermaete, die in zijn monografie 'de kunst van Peire' niet situeert 'in de **formele** spanningsgebieden die vandaag de schilderkunst beroeren' (ibidem – vet van ons). We benadrukken in dit selectieve overzicht van korte fragmenten, geselecteerd uit drie verschillende kritieken waarin het werk van Peire wordt besproken, de steeds uitdrukkelijker uitgesproken aandacht van Michiels voor het *formele* karakter van Peires schilderkunst. Acht maanden na zijn kanttekeningen bij Avermaetes monografie sommeert hij nog eens Walter Korun die in het Italiaanse periodiek *i 4 Soli*, in een overzicht van de Belgische Jeune Peinture,

¹ Deze bijdrage is een sterk ingekorte versie van een artikel dat zal verschijnen in L. Bernaerts, H. Vandevoorde & B. Vervaeck (red.), *Ivo Michiels en de kunsten*. Academia Press, Gent, 2011 [Ginkgo Reeks, SEL-reeks - deel 3]. (in voorbereiding)

² Voor een uitgebreide geschiedenis van Michiels bij *Het Handelsblad*: zie Nuyens (2010)

³ Michiels publiceerd geregeld over het werk van Luc Peire. Zie onder meer bijdragen in 'De Tafelronde III/2, Antwerpen, 05.1956, pp. 86-88; *Vier Jongeren in de Hoofdstad. Peire – Mara – Burssens – Subirachs*, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 24.01.1956; *Het Salon van de Week. Pol Mara op de drempel van de rijpheid in 'Het Atelier' te Deurne*, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 29.10.1957. Zie ook Dossier Ivo Michiels (M6147K, AMVC-Letterenhuis) en *Bijdragen over kunst van Ivo Michiels aan Het Handelsblad*, in: *Ivo Michiels: Een Letterwerker aan het Woord*. L. de Vos, J. Louage & J.-M. Maes (red.), Heideiland-Orbis, Hasselt, 1980, pp. 309-321

⁴ R. Avermaete, *Luc Peire* (Monografieën over Belgische Kunst / voor het Ministerie van Openbaar Onderwijs), De Sikkel, Antwerpen, 02.1955, 40 pp. (incl. ill.)

Luc Peire. *La Figure rouge* (1954, olieverf op doek, 81 x 100 cm, CR 599)

werd hij eensklaps de belangrijkste experimentele romanschrijver van Vlaanderen. En dat was wellicht ondenkbaar geweest zonder de invloed van de moderne schilderkunst, van onder anderen Luc Peire, met wie hij zich zeker sterk verwant voelde op basis van een quasi parallelle geleidelijke zoektocht naar experiment en vernieuwing.⁶

Geraadpleegde literatuur

MICHIELS 1954a

MICHIELS Ivo, 'De Meridiaan' brengt een overzicht van [d]e hedendaagse schilderkunst in België, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 24.08.1954

MICHIELS 1954b

MICHIELS Ivo, *Leon De Smet en Jan Vaerten. Kunst van gisteren en kunst voor morgen*, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 27.10.1954

MICHIELS 1954c

MICHIELS Ivo, *De Salons van de Week. Pol Mara: een wereld zonder balast. A. Van Beurden in het C.A.W.*, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 07.12.1954

MICHIELS 1955a

MICHIELS Ivo, *Naar een nieuw "isme"?* Een Manifest van de Spatialisten, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 13.04.1955

MICHIELS 1955b

MICHIELS Ivo, *Monografieën over Belgische Kunst. Roger Avermaete over Luc Peire*, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 26.04.1955

MICHIELS 1955c

MICHIELS Ivo, *De Plastische Kunsten in periodieke spiegels. Vlaams jongere over Belgische 'Jeune Peinture' in Italiëans 'i 4 Soli' – Afdeling Plastische Kunsten weer op peil in luxueus 'Aujourd'hui' – Winstpunten van 'Cimaise'*, *Het Handelsblad*, Antwerpen, 06.12.1955

MICHIELS 2010

MICHIELS Ivo, *Het literatuurkritische werk in Het Handelsblad: Eerste deel*. Bart Nuyens & Yves T'Sjoen (ed.), KANTL, Gent, 2010

NUYENS 2010

NUYENS Bart, *Voorwoord*, in: Ivo Michiels, *Het literatuurkritische werk in Het Handelsblad: Eerste deel*. Bart Nuyens & Yves T'Sjoen (ed.), Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, Gent, 2010, pp. 1-34

te weinig aandacht zou hebben besteed aan Peire, die volgens de kunstcriticus Michiels 'op dit ogenblik zeker het dichtst het non-figuratieve [is] genaderd' (Michiels 1955c).

Deze beweringen over de vormtaal van de plastische kunst wijzen eens te meer op de verschuivende aandacht in Michiels' kritische repertoire. Dat zijn bewondering voor het werk van Peire oprecht was, mag overigens blijken uit het feit dat Michiels twee van diens werken in zijn bezit had: het Kongo-werk *Hoog-Katanga* (1952, CR 538) en *La Figure rouge* (1954, CR 599). De waardering was wederzijds: Peire feliciteerde de schrijver uitdrukkelijk met een voorpublicatie uit *Het boek Alfa* (1963).⁵ Met dat boek rees de ster en de reputatie van Michiels en

⁵ Af te leiden uit een brief van Ivo Michiels (manuscript, s.l., 20.08.1961) aan Luc Peire, bewaard in het correspondentiearchief van Atelier Luc Peire – Stichting Jenny & Luc Peire, Knokke

⁶ Gelijktijdig met de overgang van figuratief naar non-figuratief begint Luc Peire medio jaren '50 te experimenteren met een persoonlijke kunstvorm: de *graphie*. Zie: M. Peire, Preface, in: *Luc Peire. Catalogue Raisonné of the Oil Paintings*, Lannoo, Tiel, 2005, p. 9 (voetnoot 6)

ADDENDA & ERRATA

Luc Peire Catalogue Raisonné of the Oil Paintings (Lannoo, Tielt, 2005)

CR 63 Os (8B)

Ox

IMP 1813 – 1937

Oil on paper, 12 x 19 cm

De afmetingen van dit werkje zijn tijdens het verder onderzoek van Peires tekenoeuvre teruggevonden in het B-identificatieregister ('Identification B: dessins – aquarelles – gouaches – petites études') van de kunstenaar. Op de fiche van de verzamelaars zijn geen afmetingen vermeld.

CR 960a Etude 263B

IMP 1937 – 1965

Oil on cardboard, 17,5 x 24 cm

Deze etude is niet opgenomen in de catalogus. Ze werd ontdekt tijdens de verdere inventarisatie van het tekenoeuvre in Luc Peires B-identificatieregister ('Identification B: dessins – aquarelles – gouaches – petites études') onder het nr. 263B. Het archief SJLP bezit geen foto. Details over de huidige bezitter van het werkje ontbreken.

ADDENDA BIBLIOGRAFIE LUC PEIRE

1954

MICHIELS Ivo, 'De Meridiaan' brengt een overzicht van [d]e hedendaagse schilderkunst in België, Het Handelsblad, Antwerpen, 24.08.1954

MICHIELS Ivo, Leon De Smet en Jan Vaerten. Kunst van gisteren en kunst voor morgen, Het Handelsblad, Antwerpen, 27.10.1954

1955

MICHIELS Ivo, De Plastische Kunsten in periodieke spiegels. Vlaams jongere over Belgische 'Jeune Peinture' in Italiaans 'i 4 Soli' – Afdeling Plastische Kunsten weer op peil in luxueus 'Aujourd'hui' – Winstpunten van 'Cimaise', Het Handelsblad, Antwerpen, 06.12.1955

1957

MICHIELS Ivo, Het Salon van de Week. Pol Mara op de drempel van de rijpheid in 'Het Atelier' te Deurne, Het Handelsblad, Antwerpen, 29.10.1957

1973

ANONIEM, City Gallery looks ahead (& back) in '73, Auckland Star, Auckland (Nieuw-Zeeland), 27.01.1973

ANONIEM [Richard Teller Hirsch? Peter Webb?], Abstract / Tape continues with an unidentified man reading a prepared text' [volgend op: Interview with Friedrich Hundertwasser, by Wieland Schmied], typescript [Abstracter: Hanna Scott, Auckland Art Gallery], Auckland, 05.1973 [LP: pp. 2-3]

ANONIEM, Festival Exhibitions at the Auckland City Art Gallery, AGMANZ News, volume 4, nr. 2, Wellington (Nieuw-Zeeland), 05.1973, pp. 28-29

KEITH Hamish, Weekender art news & reviews / Hundertwasser: A magical experience, Auckland Star, Auckland (Nieuw-Zeeland), 05.05.1973

CURNOW Wytan, The Straight Line To Hell Or Infinity, Arts & Community, volume 10, nr. 5, Auckland (Nieuw-Zeeland), 07.1973, p. 6

1974

ANONIEM, Environment III, Designscape, nr. 56, Nieuw-Zeeland, 1974

1980

DE VOS L., LOUAGE J. & MAES J.-M. (red.), Bijdragen over kunst van Ivo Michiels aan Het Handelsblad, in: Ivo Michiels: Een Letterwerker aan het Woord., Heidelberg-Orbis, Hasselt, 1980, pp. 309-321

2010

BRACKE Eric, Cultuur / Congo in de Belgische kunst / Sporen van Congo, Knack, jg. 40, nr. 26, Brussel, 30.06.2010, pp. 78-79 [LP: p. 79]

DE BRUYCKER - DE BROCK (Architecten), Grondplan gelijkvloers 'Kluis' Peire / Plan rez-de-chaussée 'Kluis' Peire, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 16

- DUBOIS Marc, *'Tuinkamer' voor Environnement I van Luc Peire / Une 'Pièce en rez-de-jardin' pour l'Environnement I de Luc Peire*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 4
- PAUWELS Peter J.H., *Maurits Naessens en/et Luc Peire*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, pp. 5-9 (N) / 5-8 (F)
- PEIRE Marc, *Luc Peire, 'West-Vlaanderen'*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 2 (N)
- PEIRE Marc, *Jonas Vansteenkiste eert Luc Peire / Jonas Vansteenkiste rend hommage à Luc Peire*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 9
- PEIRE Marc, *Luc Peire in/à Auckland*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 15
- PEIRE Marc & SOETAERT Els, *In herinnering John Roels / In memoriam John Roels*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 10 (N) / 9 (F)
- PEIRE Marc & SOETAERT Els, *Addenda & Errata. Luc Peire. Catalogue Raisonné of the Oil Paintings (Lannoo, Tielt, 2005)*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, pp.10-14 (N) / 10-13 (F)
- PEIRE Marc & SOETAERT Els, *Arendsoogmatinee in de Stichting Luc Peire / Matinée Arendsoog à la Fondation Luc Peire*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 14
- PERSIN Patrick-Gilles, *Luc Peire au Monastère royal de Brou*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 14 (F)
- PERSIN Patrick-Gilles, *Tapijversie 'la Grande Foule' tentoongesteld / La tapisserie de Luc Peire*, Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, Bulletin 8, 07.2010, Knokke-Dorp, p. 14 (N) / 13 (F)
- GARITTE André, *Un siècle d'art abstrait - 100 abstraits belges / Een eeuw abstracte kunst - 100 Belgische abstracten*, Pandora / Musée René Magritte Museum, Brasschaat / Brussel (Jette), eind 08.2010, [LP: pp. 8 (F), 9 (N), 10 (F), 11 (N), 214-219 (F), 317 (N/F), 325 (F), 326 (F), 327 (N), 328 (F), 331 (N), 336 (N/F)]
- AUWELAERT Patrick, *Een museum dat meer museum wil worden / De kunstcollectie van de Provincie West-Vlaanderen en de Stad Oostende*, kunsttijdschrift Vlaanderen, jg. 59, nr. 332, Hoogstraten, 09.2010 [LP: pp. 568 [32], 569 [33]]
- SWAENEPOEL Geert, *Kunst ondergronds*, kunsttijdschrift Vlaanderen, jg. 59, nr. 332, Hoogstraten, 09.2010 [LP: p. 565 (29)]
- FONTIER Jaak, *Kunsttijdschrift Vlaanderen [09.2010] [reactie op onjuiste informatie bij foto p. 568 [32] 'Installatie van Luc Peire']*, typoscript, Brugge, 09.2010
- LAOUREUX Denis, *L'art abstrait en Belgique (1910-2010) La Collection Dexia / De abstracte kunst in België (1910-2010) De Dexia Collectie*, Mercatorfonds - Fonds Mercator / Dexia, Antwerpen / Brussel, 09.2010 [LP: pp. 83 (F/N), 84 (N), 87 (F), 108 (F/N)]
- MASSANT Michel, *De abstractie volgens Anne Bonnet*, Collect Arts Antiques Auctions, nr. 421, Gent, 10.2010, p. 71
- SMETS Irène & VANDEMEULEBROECKE Dirk, *Abstracte Kunst in België (1910-2010) De Dexia Collectie / L'art abstrait en Belgique (1910-2010) La collection Dexia*, Dexia Bank/Dexia Banque, Brussel, 11.2010, [LP: pp. 3, 6]
- ANONIEM, *Kunstwerken zijn gemeenschappelijk erfgoed / Daarom stelt Dexia zijn collectie open* [advertentie], <H>ART, nr. 73, Antwerpen, 13.11.2010, laatste p.
- CEULEERS Jan, *Luc Peire* [in: catalogus expo 2010/5, 16-26.11.2010, Antwerpen: *Avantgarde in België 1940-1970 / L'avantgarde en Belgique 1940-1970*], Ronny Van de Velde / Delen Private Bank, Antwerpen, 11.2010, bij catalogusnummers 42, 43, 44
- ANONIEM, *Expo Abstract (Dexia-galerie)*, De Standaard, Groot-Bijgaarden, 20-21.11.2010, p. C2
- RUYTERS Marc, *Liaison met een vierkant / Mark Verstockt in Verbeke Foundation*, <H>ART, nr. 74, Antwerpen, 02.12.2010, p. 11
- 2011**
- MARTENS Dirk, *Opmars van onze avantgarde / prima verkooresultaten op kunst- en antiekbeurs BRAFA '11*, De Standaard, Groot-Bijgaarden, 28.01.2011, p. D10
- ANONIEM, *Kunstwerken zijn gemeenschappelijk erfgoed / Daarom stelt Dexia zijn collectie open* [advertentie], <H>ART, nr. 77, Antwerpen, 10.02.2011, laatste p.
- LEBLANC Nicole, in: *Walter Leblanc 1932-1986* (Biografie), Cahiers van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, nr. 9, verschenen naar aanleiding van de tentoonstelling *Walter Leblanc 1932-1986* (Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel, 08.03 - 15.06.2011), Uitgeverij Snoeck, Gent/Kortrijk, 03.2011 [LP: pp. 10-11]
- VERMEULEN Julien, *Luc Peire's 'Mwinda Mingi' (1955) in the context of Belgian colonial art* [tekst in voorbereiding voor Acta Academica, Bloemfontein (Zuid-Afrika)], typoscript (print), Kortrijk-Belleghem, 11.03.2011, 19 pp.

ADDENDA & ERRATA EXPOSITIES LUC PEIRE

- 82/2a** *Fondation de recherche sur l'artérosclérose / exposition-vente*, Brussel, 11.03.1982
- 85/26a** *Gravures contemporaines de l'Atelier Lacourière-Frélaud*, Centre d'Art 'Nicolas de Staël' (Collège Cardinal Mercier), Braine-l'Alleud, 06.11-01.12.1985
- 88/2** *Collection Branchet*, Galerie des Franciscains, Saint-Nazaire, 12.01-09.02.1988, **CR 1022, CR 1097, CR 1169, CR 1214, CR 1310**
- 88/3** *Collection Branchet*, C.R.D.C., Nantes, **29.04-12.06.1988, CR 1022, CR 1097, CR 1169, CR 1214, CR 1310**
- 88/5a** *Collection Branchet, Musée Municipal, La-Roche-sur-Yon, 26.03-24.04.1988 (vernissage 25.03), CR 1022, CR 1097, CR 1169, CR 1214, CR 1310*
- 90/19** *Cent Ans d'Art Belge*, Grande Arche de la Défense, Parijs, **12.06-26.08.1990**
- 2010/3** *Een eeuw abstracte kunst – 100 Belgische abstracten / Un siècle d'art abstrait – 100 abstraits belges*, Musée René Magritte Museum, Brussel (Jette), 18.09.2010-16.01.2011, **CR 763**
- 2010/4** *Cameraobscura*, Kunstgalerij De Mijlpaal, Heusden-Zolder, 07.11.2010-16.01.2011
- 2010/5** *Avant-garde in België 1940-1970 / L'avant-garde en Belgique 1940-1970*, Bank Delen (Jan Van Rijswijcklaan 184), Antwerpen, 16-26-11.2010, **CR 951, CR 1178**
- 2010/6** *Art abstrait en Belgique (1910-2010) / Abstracte kunst in België (1910-2010)*, Dexia-galerie, Pachecolaan 44, Brussel, 11.2010-03.2011, **CR 626**
- 2010/7** *Lineart*, Flanders Expo, Gent, 03-07.12.2010 [stand Galerie De Mijlpaal Heusden-Zolder]
- 2011/1** *Domela – Luc Peire – Michel Seuphor – Vincent Batbedat: sérigraphie, aquarelle, encre et collages*, Galerie Michèle Broutta, Parijs, 19.01-10.03.2011
- 2011/2** *BRAFA (Brussels Antiques & Fine Arts Fair)*, Brussel, 21-30.01.2011 [stand Campo & Campo: **CR 1101**] [stand Galerie Lingier: **CR 723**] [stand Galerie Ronny Van de Velde: **CR 1205**]
- 2011/3** *Gemälde/Kostbarkeiten/Skulpturen, 'Treffpunkt Kunst' Atelier im Museum Haus Ludwig*, Saarlouis, 08-22.05.2011, **CR 1334**

ADDENDA VEILINGEN OLIEVERFWERKEN LUC PEIRE

- Autoportrait*, 1944, **CR 191**
26.02.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 148, lotnr. 262, cat. [repro kleur]
- Zeegezicht (Het Strand)*, 1949, **CR 310**
14.05.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 149, lotnr. 295, cat. [repro kleur]
- Tacoronte*, 1952, **CR 474**
14.05.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 149, lotnr. 293, cat. [repro kleur]
- Télémaque*, 1962, **CR 842**
14.05.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 149, lotnr. 325, cat. [repro kleur]
- Assiou*, 1965, **CR 931**
14.05.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 149, lotnr. 347, cat. [repro kleur]
- Positano*, 1965, **CR 939**
10.05.2011, Campo Vlaamse Kaai, Antwerpen, veiling 96, lotnr. 353, cat. [repro kleur]
- Sagris*, 1972, **CR 1109**
26.02.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 148, lotnr. 417, cat. [repro kleur]
- Sonia*, 1976, **CR 1144**
06.12.2010, Pierre Bergé & Associés, *Art Premier Moderne Contemporain*, Brussel, lotnr. 368, cat. [repro kleur op kop!]
- Clovis*, 1976, **CR 1159**
06.12.2010, Pierre Bergé & Associés, *Art Premier Moderne Contemporain*, Brussel, lotnr. 367, cat. [repro kleur]
- Favourit*, 1978, **CR 1210**
12.03.2011, Mercier et Cie, Rijsel, lotnr. 142, cat. [repro kleur]
- Bistance*, 1978, **CR 1215**
26.02.2011, De Vuyst, Lokeren, veiling 148, lotnr. 456, cat. [repro kleur]

Aanwinst

Tijdens zijn figuratieve ontwikkelingsfase portretteerde Luc Peire zich verschillende malen. Viermaal op doek (1933, CR 18 / 1944, CR 191 / 1945 ?, CR 204 / 1949, CR 314), éénmaal in een pastel-tekening (1943, ILP 208), éénmaal in een lijmverftekening (1942, ILP 97B), éénmaal in een niet door de kunstenaar geïdentificeerde, gesigneerde en gedateerde gemengde techniek-tekening (1938 ?, IMP 546B) en éénmaal via gravure (1938, Curzi CR 8). Deze doeken en tekeningen vonden hun weg naar privé-verzamelingen. Op een ander doek met spottende ondertoon *Les Amateurs* (1948, CR 286) beeldt Luc Peire zichzelf uit in zijn atelier, acterend voor een in volle ernst kunstkiezend burgerlijk echtpaar. Dit doek vernietigde de kunstenaar.

Op 26 februari 2011 kwam het doek *Autoportrait* (1944, 70 x 60 cm, CR 191, ex coll. De Pesseroey + vooraf ex coll. Tony Herbert) in veiling bij De Vuyst in Lokeren. De Stichting Luc Peire vond het bij deze passend op dit doek een bod te doen om het aan haar collectie te kunnen toevoegen. Met dit werk bezit de Stichting nu niet alleen een zelfportret van de kunstenaar, maar tevens een werk dat een indringend psychologisch moment in de ontwikkeling van de kunstenaar representeert. Tevens is dit werk sterk gerelateerd aan Peires *Jeune Peinture Belge*-periode (lidmaatschap 1945-46/1946-47). Het werd voor het eerst getoond tijdens de *Jeune Peinture Belge*-expositie in Galerie Apollo (geleid door Robert L. Delevoey) te Brussel in 1944 (30.09-19.10). Het verscheen voor het eerst in reproductie (in quadrichromie) op pagina 62 van de nu inmiddels historisch te noemen editie *La Jeune Peinture Belge* (Éditions Formes, Paris/Bruxelles, 1946)

van Robert L. Delevoey, bij het hoofdstuk 'Luc Peire ou la Conquête d'un équilibre'. Sindsdien bleef het zelfportret Peire vertegenwoordigen tijdens latere hommagetentoonstellingen van de *Jeune Peinture Belge*. Wel had Luc Peire samen met Rik Slabbinck en Jack Godderis op 15 maart 1947 sterk misnoegd ontslag genomen uit de *Jeune Peinture Belge*. Tot op het einde van zijn leven zal hij harde kritiek blijven spuwen op deze voor hem 'betekenisloze' artiestengroep.

Maar toch blijft het zelfportret zowel binnen de artistieke evolutie van de kunstenaar als binnen dit *Jeune Peinture*-moment van de Belgische kunst hoogst waardevol. Over het diepzinnige van het portret getuigt Luc Peire zelf in een brief aan kunstcriticus Jan D'Haese (Parijs, 19.11.1975): '... In [het]zelfde boek [*La Jeune Peinture Belge* van Robert L. Delevoey, hierboven vermeld] verscheen in [facsimile] handschrift op blz. 10 'het klimaat van dit schilderij, die meer een algemeene situatie is, weerspiegeld door een individu'. De tekst luidt als volgt: ... *'Estce que j'ai tort de croire qu'après ces quatres années de guerre se trouvait dans la généralité ce même manque de base, d'énergie, cette impossibilité d'élan dans la vie, un quelque chose de malsain et peut-être maladif, une lassitude résignée et désabusée ?...'*

Marc Peire

Peire Special op Lineart 2010

Lut Maris, drijvende kracht achter Kunstgalerij De Mijlpaal (Heusden-Zolder), presenteerde tijdens Lineart 2010 in Flanders Expo-Gent een origineel Beeld-Muziek project rond Luc Peire. Haar initiatief kaderde in de 'Iedereen Klassiek'-dag (4 december 2010) van KLARA (Klassieke Radio VRT). Een experiment dat navolging verdient.

Lut Maris over die dag: 'En inderdaad, 's morgens op zaterdag 4 december 2010, hingen de hoofdtelefoons netjes op, lag de cd Verticaal Ritme van Marc Peire in de cd speler en wachtten wij vol spanning op de eerste bezoekers van de beurs. En het lukte. Spontaan werden hoofdtelefoons opgezet, luisterde men naar de blokfluitmuziek van Marc Peire én gelijktijdig werd ook gekeken naar de zeefdruk Storlay (1974, S25) van Luc Peire, die in de omgeving hing. Een prachtige symbiose tussen muziek en beeld van twee familieleden, door de luisteraars en de kijkers erg gewaardeerd. KLARA journalisten daagden niet op, maar met enkele toegestuurde speldjes en vooral door de positieve reacties van de bezoekers, klonk onze actie zeer geslaagd. Klassieke muziek op een beurs leek dan toch niet zo onmogelijk!'